

**Інформація щодо актуальних питань,
порушених у зверненнях громадян у 2020 році**

Актуальні питання	Роз'яснення Комітету
Щодо неправомірних, на думку заявниці, дій АТ «Хмельницькгаз», які полягають у нарахуванні плати за використаний природний газ відповідно до встановленої норми споживання природного газу	Відповідно до частини другої статті 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи, зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України. Статтею 3 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» визначено, що основними завданнями Антимонопольного комітету України (далі – Комітет), є участь у формуванні та реалізації конкурентної політики, зокрема, в частині здійснення державного контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції на засадах рівності суб'єктів господарювання перед законом та пріоритету прав споживачів, запобігання, виявлення і припинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції, сприяння розвитку добросовісної конкуренції. При цьому, Комітет не наділений повноваженнями щодо здійснення контролю за дотриманням положень інших галузей законодавства, крім законодавства про захист економічної конкуренції. Контроль за дотриманням законодавства у сфері газопостачання, здійснює, зокрема, Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП). Згідно зі статтею 17 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» до функцій та повноважень НКРЕКП належать, зокрема: - контроль за додержанням ліцензіатами законодавства у відповідній сфері регулювання і ліцензійних умов провадження господарської діяльності та вживає заходів до запобігання порушенням ліцензійних умов; - захист прав та законних інтересів споживачів товарів (послуг), які виробляються (надаються) суб'єктами господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, розгляд звернень таких споживачів та врегулювання спорів, надання роз'яснень з питань застосування нормативно-правових актів Регулятора; - бере участь у регулюванні платіжно-розрахункових відносин на ринках у сферах енергетики та комунальних послуг. Враховуючи зазначене та те, що питання викладені в зверненні не відносяться до компетенції Комітету, звернення, відповідно до статті 7 Закону України «Про звернення громадян», було переслане за належністю до НКРЕКП.
Щодо правомірності підвищення тарифу на природний газ для населення	Відповідно до частини другої статті 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи, зобов'язані діяти лише

на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Згідно зі статтею 1 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» Антимонопольний комітет України (далі - Комітет) є державним органом із спеціальним статусом, метою діяльності якого є забезпечення державного захисту конкуренції у підприємницькій діяльності та у сфері державних закупівель.

Основним завданням Комітету відповідно до статті 3 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» є участь у формуванні та реалізації конкурентної політики, зокрема, в частині здійснення державного контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції на засадах рівності суб'єктів господарювання перед законом та пріоритету прав споживачів, запобігання, виявлення і припинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції, сприяння розвитку добросовісної конкуренції.

Правові засади функціонування ринку природного газу України, заснованого на принципах вільної конкуренції, належного захисту прав споживачів та безпеки постачання природного газу, визначаються Законом України «Про ринок природного газу» (далі – Закон).

Відповідно до Закону постачання природного газу здійснюється за цінами, що вільно встановлюються між постачальником та споживачем, крім випадків, передбачених законодавством України.

Згідно зі статтею 11 Закону, з метою забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу на суб'єктів ринку природного газу у виключних випадках та на визначений строк можуть покладатися спеціальні обов'язки в обсязі та на умовах, визначених Кабінетом Міністрів України після консультацій із Секретаріатом Енергетичного Співтовариства.

Положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 19.10.2018 № 867 (далі – Положення). Ця постанова набрала чинності з 1 листопада 2018 року та діє до 1 травня 2020 року.

Відповідно до пункту 12 Положення, з 1 листопада 2018 року по 31 грудня 2019 року (включно) НАК «Нафтогаз України» здійснює продаж/постачання природного газу за ціною (без урахування ПДВ, тарифів на транспортування та розподіл природного газу, які підлягають обов'язковій оплаті відповідно до умов договорів транспортування та розподілу природного газу), що розраховується за такою формулою:

$$Ц = (Ц_{\text{баз}} \times K_d),$$

де Ц - ціна продажу/постачання природного газу;

$Ц_{\text{баз}}$ - середня арифметична ціна продажу/постачання природного газу НАК «Нафтогаз України» для промислових споживачів, за умови попередньої оплати до

	періоду поставки газу, що діяла з 1 липня 2018 р. по 30 вересня 2018 р. (8981 гривня за 1000 куб. метрів згідно з преїскурантом на природний газ із ресурсів НАК «Нафтогаз України»); K_d - коефіцієнт дисконту, що дорівнює: 0,6943 - для розрахунку ціни природного газу з 1 листопада 2018 року; 0,8 - для розрахунку ціни природного газу з 1 травня 2019 року. Постановою Кабінету Міністрів України від 05.06.2019 № 485 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 03 квітня 2019 р. № 293» встановлено, що з 1 червня 2019 року для виконання спеціальних обов'язків, покладених на суб'єктів ринку природного газу Положенням, ціна природного газу для цілей пункту 12 Положення дорівнює мінімальному значенню з чотирьох (без податку на додану вартість): - середня митна вартість імпортного природного газу, що склалася у процесі його митного оформлення під час ввезення на територію України, за підсумками газового місяця, що передує місяцю продажу/постачання, яка публікується Міністерством економічного розвитку і торгівлі; - середньозважена ціна місячного ресурсу природного газу для газового місяця продажу/постачання за результатами електронних біржових торгів на Товарній біржі «Українська енергетична біржа» до початку цього газового місяця; - середня арифметична ціна продажу/постачання природного газу акціонерним товариством «Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України» для промислових споживачів за умови попередньої оплати до періоду поставки газу, що діяла у газовому місяці, який передує місяцю продажу/постачання; - ціна, розрахована за формулою, наведеною у пункті 12 Положення. Згідно з інформацією, доступною в мережі Інтернет, оптова ціна НАК «Нафтогаз України», за якою здійснювався продаж природного газу Постачальникам зі спецобов'язками (без врахування ПДВ, націнки постачальника, тарифів на доставку та розподіл) у грудні 2019 року була встановлена на рівні 4277,00 грн за 1000м³, що відповідає середній митній вартості імпортного природного газу, що склалася у процесі його митного оформлення під час ввезення на територію України протягом листопада 2019 року. Відповідно до пункту 13 Положення, з 1 січня 2020 р. НАК «Нафтогаз України» здійснює продаж/постачання природного газу за цінами, що встановлюються продавцем (постачальником) і покупцем (споживачем) на відповідні періоди поставки (місяць або квартал), але не вище середньої арифметичної ціни газу, за якою Компанія пропонує газ промисловим споживачам за умови попередньої оплати до відповідного періоду поставки газу (місяць або квартал). Вимоги щодо граничного рівня ціни застосовуються окремо до кожного періоду поставки. Відтак, з січня 2020 року було змінено підходи до
--	--

	визначення ціни на природний газ, що реалізується НАК «Нафтогаз України» суб'єктами ринку природного газу (в тому числі постачальникам природного газу) для виконання спеціальних обов'язків. Одночасно інформуємо, що органи Комітету не наділені повноваженнями щодо надання роз'яснень відповідності дій суб'єктів ринку природного газу вимогам законодавства, крім норм законодавства про захист економічної конкуренції. У разі наявності у заявника документів та інших доказів, що можуть свідчити про наявність ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції в діях суб'єктів ринку природного газу, заявник може звернутись до органів Антимонопольного комітету України із відповідною заявою. При цьому, заява про порушення законодавства про захист економічної конкуренції має бути оформлена відповідно до пункту 18 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19.04.1994 № 5 (в редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29.06.1998 № 169-р), зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 06.05.1994 за № 90/299, яка повинна містити, зокрема, наступне: - зміст вимог, зокрема очікувані заявником від органів Комітету рішення; - виклад обставин, якими заявник обґрунтовує свої вимоги, обґрунтування того, яким чином права заявника порушуються внаслідок дій чи бездіяльності відповідача, визначених законом як порушення законодавства про захист економічної конкуренції; - інформацію стосовно звернення до будь-якого іншого органу державної влади, зокрема до суду, з питань, порушених у заяві; - перелік документів та інших матеріалів, що додаються до заяви. У разі надходження від заявника заяви про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, її буде розглянуто в установленому законодавством порядку.
Щодо відсутності пального на АЗС WOG у с. Сапіжанка Львівської області	Відповідно до частини другої статті 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи, зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України. Статтею 3 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» визначено, що основними завданнями Антимонопольного комітету України (далі – Комітет), є участь у формуванні та реалізації конкурентної політики, зокрема, в частині здійснення державного контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції на засадах рівності суб'єктів господарювання перед законом та пріоритету прав споживачів, запобігання, виявлення і припинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції, сприяння розвитку добросовісної конкуренції.

	Відповідно до Закону України «Про ціни і ціноутворення» державне регулювання цін здійснюється лише на товари, які справляють визначальний вплив на загальний рівень і динаміку цін, мають істотну соціальну значущість, а також на товари, що виробляються суб'єктами, які займають монопольне (домінуюче) становище на ринку. При цьому, Комітет здійснює дослідження ринків нафтопродуктів виключно у сфері здійснення контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції, а також з метою формування та реалізації конкурентної політики, сприяння розвитку конкуренції. Зокрема, Комітет у межах компетенції вживає передбачених законодавством заходів у разі виявлення в діях (зокрема при встановленні цін) операторів ринку ознак порушень законодавства про захист економічної конкуренції, зокрема, якщо ціни на світлі нафтопродукти, встановлені учасниками відповідних ринків, внаслідок зловживання монопольним (домінуючим) становищем або через антиконкурентні узгоджені дії з іншими операторами. За результатами проведеного аналізу ринків роздрібної реалізації високооктанових бензинів та дизельного палива через мережі стаціонарних автозаправних станцій встановлено, що рівень роздрібних цін в Україні не корелюється зі змінами факторів, що впливають їх формування. З метою запобігання порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, Антимонопольний комітет України 05.12.2019 надав ТОВ «ВЕСТ ПЕТРОЛ МАРКЕТ», ТОВ «ОККО-РІТЕЙЛ», ПАТ «УКРНАФТА», ПП «АМІК Україна», ТОВ «Альянс Холдинг», ТОВ «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ», ПП «Укрпалетсистем», ТОВ «ГЛУСКО Рітейл» обов'язкові для розгляду рекомендації № 67-рк, а саме: вжити заходів щодо встановлення роздрібних цін на високооктанові бензини та дизельне паливо на рівні, який існував би за умов значної конкуренції на ринку. Одночасно заявника було повідомлено, що Львівським обласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України розпочато дослідження дій, вказаних у зверненні, на предмет відповідності законодавству про захист економічної конкуренції. У разі виявлення ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції в діях суб'єкта господарювання, який здійснює роздрібну реалізацію світлих нафтопродуктів під брендом «WOG» у с. Сапіжанка Львівської області, Комітетом будуть вжиті заходи відповідно до законодавства.
Щодо зміни вартості тарифів операторами рухомого (мобільного) в умовах тарифних планів.	Відповідно до частини першої статті 17 Закону України «Про телекомунікації» органом державного регулювання у сфері телекомунікацій є Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації (далі – НКРЗІ). Згідно зі статтею 18 цього Закону НКРЗІ забезпечує державний нагляд за додержанням суб'єктами ринку законодавства про телекомунікації, контроль за якістю телекомунікаційних

	послуг та задоволенням попиту споживачів. Постановою Кабінету Міністрів України від 11 квітня 2012 року № 295 затверджені Правила надання та отримання телекомунікаційних послуг (далі – Правила), які, зокрема, регулюють відносини між операторами, провайдерами телекомунікацій та споживачами послуг. Пунктом 85 Правил передбачено, що НКРЗІ розглядає відповідно до законодавства звернення споживачів щодо надання та отримання послуг, отримує з цією метою від операторів, провайдерів необхідні документи та інформацію і вживає у межах повноважень заходів до захисту прав споживачів.
Щодо встановлення місячного розрахункового періоду, замість 28-денного	Комітет відслідковує діяльність основних учасників ринку послуг рухомого (мобільного) зв'язку – ПрАТ «Київстар», ПрАТ «ВФ Україна» та ТОВ «лайфселл» з точки зору дотримання вказаними суб'єктами господарювання законодавства про захист економічної конкуренції. Існування тарифного плану «4 тижні» не є саме по собі ознакою порушення Законів України «Про захист економічної конкуренції» та «Про захист від недобросовісної конкуренції». Порушенням законодавства про захист від недобросовісної конкуренції, яке передбачене статтею 1 та статтею 15-1 Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції», є вчинення дій у конкуренції, що суперечать торговим та іншим чесним звичаям у господарській діяльності. Ознаки вказаних порушень проявлялися у діях мобільних операторів, а саме: - у відсутності існування єдиного розрахункового періоду, що не дозволяє споживачу порівнювати ціни різних мобільних операторів, що і розцінюється як приклад недобросовісної комерційної практики; - в інформуванні споживачів стосовно вартості тарифного плану, а саме: не за місяць, як поширювалося в рекламно-інформаційному описі тарифного плану, а за 28 днів. Таким чином, 04 липня 2019 року на засіданні Комітету згаданим суб'єктам господарювання були надані рекомендації: Комітет рекомендував мобільним операторам припинити дії, які містять ознаки порушення, у вигляді неправдивого інформування споживачів про тарифні плани, у такий спосіб, що не дозволяє споживачам порівняти ціни різних тарифних планів з різними розрахунковими періодами.
Щодо відсутності тарифних планів для абонентів які не користуються послугою мобільного Інтернету	Комітетом проводиться дослідження ринку послуг з передавання та приймання інформації голосом (голосової телефонії) (щодо з'ясування можливості користування послугами мобільного зв'язку без користування послугою доступу до мобільного Інтернету). Разом з тим, відповідно до частини першої статті 17 Закону України «Про телекомунікації» органом державного регулювання у сфері телекомунікацій є Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації (далі – НКРЗІ). Згідно зі статтею 18 цього Закону НКРЗІ забезпечує державний

	нагляд за додержанням суб'єктами ринку законодавства про телекомунікації, контроль за якістю телекомунікаційних послуг та задоволенням попиту споживачів. Постановою Кабінету Міністрів України від 11 квітня 2012 року № 295 затверджені Правила надання та отримання телекомунікаційних послуг (далі – Правила), які, зокрема, регулюють відносини між операторами, провайдерами телекомунікацій та споживачами послуг. Пунктом 85 Правил передбачено, що НКРЗІ розглядає відповідно до законодавства звернення споживачів щодо надання та отримання послуг, отримує з цією метою від операторів, провайдерів необхідні документи та інформацію і вживає у межах повноважень заходів до захисту прав споживачів.
--	---